

מגזין 24 | ג' שבט תשפ"ב | 5.1.22

מנוחה בקרמן מגישה:

גם וגם

גם למבוגרים גם לילדים גם תורני גם ספֶּרֶת גם בריאות גם עריכת דין

המסע עם אמא

ספורה המדהים על חייה
של אמא - דבורה שקול



עצה של מחנך

שולינקה כבר לא ילדה

פרק שישה עשר

ילדי שי בהודו

פרק חמישה עשר



פיצוחי לשון

עילהעלולועלילהעלולועלולועלול

דבש וחלב

כספי ציבור - למי ולמה? פרק ראשון

היומן של דבי

או הצפרדע הירוקה

פרק חמישי



תוכן הענינים



עצה של מחנך

דבר העורך התורני כספי ציבור - למי ולמה? פרק ראשון	דבש וחלב	4
דבר המערכת ליקוי מאורות	ממני אליכם	6
הרב דוד בקרמן עילה\עלול\עלילה\עולל\עולל	פיצוחי לשון	10
דברים שאתם כתבתם	פידבק	12
קבלת ייסורים באהבה	המסע עם אמא	16
פרק שישה עשר	שולינקה	22
פרק חמישה עשר	ילדי שי בהודו	28
או הצפרדע הירוקה פרק חמישי	היומן של דבי	32
איך מספרים סיפור? 'אני גדול'	בין השורות	36
'אני גדול'	לצעירי הצאן	38
קומיקס מתוך הסדרה המחודשת 'מרגיש לי'	מיקספר	42

זאת לכל אחד, והכל עלילה שפלה ביותר. אין דברים כאלו, לא קיימים כאלו מצבים אצל יראי שמיים. אנשים בשואה נלחמו על כל דקת חיים, חולים עם יסורים נוראים נלחמים על החיים, זה הכל רק עלילות כדי להשפיל ולבזות. אסור לחשוב שדבר כזה יכול היה להתרחש, וזה אנשים רעים מספרים כאלו סיפורים שלא היו ולא נבראו.

אני אהבתי את התשובה הזו. אין לי ספק שהורים שיספרו זאת עם מספיק להט יעבירו את הדברים לילדים. שמיעת סיפורים שכאלו היא נזק חינוכי עצום שאי אפשר לשער את ההשפעות שלו.

סיפר לי מחנך וותיק שפנו אליו הרבה אנשים בשאלה, מה אומרים לילדים, מה אומרים לתלמידים? איך אפשר בכלל שמושגים כאלו יישמעו על ידי הקטנים.

ואז הוא אמר להם, תגידו לילדים שהכל שקר וכזב ועלילה של אנשים שרצו להוציא עליו לעז. לא היו דברים מעולם.

הבן אדם היה שבור ורצוף והלך לקבר של הבן שלו כדי לשפוך את לבו ואז מרוב צער ועגמת נפש התפוצץ לו ווריד בראש והוא מת.

ישנו אדם שגר שם בסמיכות והוא עובד במד"א, וכאשר הגיע הקריאה הוא היה שם בין הראשונים והוא צילם את האדם, ויש לו את התמונות, והוא מוכן להראות



דבש וחלב

// הרב דוד בקרמן - עורך תורני



כספי ציבור - למי ולמה? פרק ראשון

אחד הדברים המורכבים ביותר לאלו העוסקים בצרכי ציבור באמונה, הוא הטיפול בכספי ציבור. כאשר מדובר בכספי צדקה, על הגבאי להכריע מי זכאי לקבל, למי יש זכות קדימה, כמה לתת ובאיזו צורה לתת, ועוד הרבה שאלות קשות ומסובכות.

בבית הכנסת יש גם 'קופה' לצרכי בית הכנסת, ועל הגבאים להחליט כיצד לחלק את העוגה. הגבאי הראשון הרשום בהיסטוריה הוא משה רבינו, הוא ניהל את המגבית לבניין המשכן, בפרשת 'אלה פקודי' נתן חשבון מפורט לאן הלך הכסף. אומנם, זה לא עזר לו הרבה, היו כאלו שחשדו בו שהוא לוקח לעצמו, וכך אמרו "ליצני הדור": "חמי קדל דבריה דעמרם! (האם ראית כמה שמן צווארו של בן עמרם) וחברו אומר לו, אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהא עשיר!" (מדרש רבא שם) משה רבינו, הרועה הנאמן, שהעיד על עצמו, "לא חמור אחד מהם נשאתי", אפילו כשהלך בשליחותו של עם ישראל והיה זכאי לקבל מימון מהקופה הציבורית לרכישת חמור, לא נטל כספי ציבור והשתמש בחמור של עצמו - ועדיין הלעיזו עליו ליצני הדור!!!

גבאים חייבים לא רק לנהוג בנקיות כפיים אלא שהדבר גם יראה בעיני הציבור - והייתם נקיים מה' ומישראל. ההחלטות לפעמים לא פשוטות, המשאבים מוגבלים, אין מספיק

כסף לכל דבר שרוצים לעשות, ועל הגבאים להחליט, מה כן ומה לא. פעם עלתה שאלה מעניינת בנושא. כדי להבין את מהות השאלה, עלי להקדים ולהסביר כמה כללים שעל פיהם מתנהל התקציב, אין כאן עניין של הלכה אלא הדבר נתון לשיקול הדעת של הגבאים.

תחזוקת בית הכנסת - מים, חשמל, נקיון, בדק הבית - משולם מקופת הבית הכנסת. קניית ספרים, כולל כתיבת ספר תורה, באים מתרומות המתפללים הניתנות ספציפית למטרה זו, בדרך כלל תורמים לעילוי נשמת נפטרים, אבא ואמא שהלכו לעולמם. בזכות הנפטרים, יש לנו אוצר ספרים גדול, גם הבניין נבנה בחלק הגדול לעילוי נשמתם. גם ישיבת בין הזמנים, כוללי ערב, חברת תהילים, בדרך כלל באים מתרומות 'לעילוי נשמת'. כפי שאמרתי, זאת לא הלכה, אני בטוח שבמקומות אחרים נוהגים אחרת, נהרא נהרא ופשטיה.

לפני כמה שנים בחודש אלול, התעוררה שאלה, נץ החמה היה מאד מוקדם והתקשו במניין הוותיקין לארגן מניין לסליחות. כששמעתי על הבעיה, הצעתי לממונה על המניין שבית הכנסת ישלם לאנשים לקום לסליחות ולהשלים את המניין, מעין 'כולל נץ'.

התייעצתי עם חברי הגבאים, הרי אי אפשר להוציא מקופת בית הכנסת הוצאה גדולה מבלי

אישור של ה'ועד', סיפרתי להם על הבעיה ואחד התנגד, "לא מקובל לשלם לאנשים להתפלל במניין. כמו שלא מממנים לכוללים את התשלום לאברכים, כך הדין במתפללים במניין, לא משלמים כדי לבא להתפלל. ברוך השם, יש עוד שני מניינים בבית הכנסת, מי שרוצה תפילה בנץ, זו אחריותו לדאוג שיהיה מניין אבל לא על חשבון קופת בית הכנסת".

למרות שלא הסכמתי עם דעתו של אותו גבאי, החלטתי לפתור את הבעיה בדרך חילופית.

"אולי אסתובב בין מתפללי הנץ ואעשה מגבית?" שאלתי את חברי.

"רעיון מצוין", השיב, "ואני הראשון לתרום" ונתן לי מאה שקלים.

היה 'חכם' אחד, כשסיפרתי לו את הסיפור, הציע הצעה משלו. "הרי כספי בית הכנסת נמצאים תחת ידך. תשלם לשנים, שלשה אברכים שיבואו להתפלל ואל תספר לאיש שהכסף מקורו מקופת בית הכנסת. יש פתגם באנגלית, "what you don't know doesn't hurt" - מה שאתה לא יודע לא כואב".

"חס ושלום!" אמרתי לאותו אדם. "ההליך הזה הוא פסול, לא בא בחשבון, בשום פנים ואופן!!! הקופה מתנהלת בשקיפות מלאה, ולא אוציא כספים מהקופה בהסתר גם עבור מטרה שאני חושב שהיא נכונה".

אכן, את קופת הציבור צריכים לנהל אותה בשקיפות, לא תחת השלחן, לא במעטפות, הכל לעין השמש, גלוי לכולם. בניית אימון הוא חלק יסודי ומהותי לעוסקים בצרכי ציבור באמונה. המטרה אינה מכשירה את האמצעים, ה'כיצד' ו'איך' הוא חלק אינטגרלי של המטרה. 'אנו רצים והם רצים' השכר הוא על ההשתדלות ולא על התוצאה, עלינו להקפיד שהצורה שהדברים נעשים תהיה זכה ונקייה, לגבאים בינם לבין עצמם ובינם לבין הציבור.

אימון הוא הבסיס של מנהיגות. בעניין של משה בתור גבאי צדקה אמרה התורה 'בכל ביתי נאמן הוא' (שם במדרש). הכל בשקיפות, ספרים פתוחים, זאת הדרך להיות שליח ציבור נאמן.

הסיפור הזה קרה לפני כמה שנים, ועכשיו מצאתי רמז לעניין בדף היומי. המשנה אומרת, "איזו היא עיר גדולה: כל שיש בה עשרה בטלנין" (מסכת מגילה דף ה). ופירש רש"י (שם ג): "שבטלים ממלאכתם שיהיו מצויים תמיד בבית הכנסת שחרית וערבית כדאמרינן במסכת ברכות, כיון שבא הקדוש ברוך הוא בבית הכנסת ולא מצא שם עשרה, מיד הוא כועס שנאמר מדוע באתי ואין איש" והוסיף רש"י בבבא קמא (פב). "ומתפרנסים משל ציבור". הרי מפורש שלצורך תפילה במניין שוכרים אנשים מקופת הציבור.

שלחתי את התגלית לחברי הגבאי וזאת תשובתו:

"זה טוב בתורת וורט, אך למעשה די שיש מניין מאוחר יותר, וזה לא בכלל שבא הקב"ה לבית המדרש ואינו מוצא עשרה. כך נראה לענ"ד".

עניתי לו: "אתה בוודאי צודק, אבל זה יותר מוורט, התכוונתי לומר שיש מקור שאפשר לקחת מקופת הציבור לצורך מניין". אחר כך חשבתי שבמקום שיש מניין קבוע והוא מתבטל, אולי שייך לומר ש'בא הקדוש ברוך הוא ולא מצא שם עשרה', על אף שיש מניינים אחרים.

בסופו של דבר הכל הסתדר, מבלי לקחת מהקופה וללא מגבית, משתתפי המניין לקחו על עצמם אחריות ודאגו שיהיה מניין.

בברכה

דוד בקרמן

לתגובות במייל
rabbi@beckerman.co.il



ממני אליכם



בשבוע שעבר לא יצא העתון. הייתי מחוקה!

גם עכשיו ידי רועדות פיזית, אני מוצפת, ולא יודעת איך להכניס את הזרם לתעלה, יותר מאשר מה לכתוב אזי מה לא לכתוב!

ליקוי מאורות! חושך על פני תהום! בלתי נקלט מה שקרה ביום שני שעבר. ואנו מרגישים בתוך מערבולת של חושך סוחף, ואני בכלל לא רוצה להתיחס למה שקרה ובוודאי שלא בפורום כאן.

גם על כל מה שקדם לאותו יום נוראי, מבחינה מהותית, רק בית דין חשוב שמוסמך על ידי גדולי הדור יכול להכריע ולומר את דברו. רק דיינים שהוסמכו על ידי חכמי ישראל

לכך, יכולים היו להורות ולבדוק את גופי הדברים. רק דיינים ששואבים את הסמכות מגדולי הדור, רק הם יכולים לדון בדברים ולקבוע מה נכון, מה לא נכון, מה מוכח ומה מוכחש. אני לא רק שאני לא מחווה דעה, כי אין לי מושג מה אמת ומה לא אמת, אני אפילו לא רוצה לנגוע בכל מה שנוגע למהות הדברים.

אני כן רק רוצה לדבר על הדרך הנכונה שבה אנשים בני תורה, אשר מונהגים על ידי גדולי תורה, כיצד יש לנו לעצב את השקפתנו על ידיעות 'תחקירים' 'עדויות' הנזרקות לחלל? לא מדובר רק על מה שהיה, אלא גם על מה שיהיה, הנחשול רק מתחיל, אנחנו נמצא את עצמינו בסיטואציות הללו בצורה תכופה יותר ויותר. ואנו

צריכים לדעת איך להתייחס לדברים מבלי להיכנס לעובדות, אלא רק לשמועות... מהי היא דעת תורה על משפטי שדה, מה חושבים גדולי תורה על חריצת דין על פי משפטים הנעשים בתקשורת?

בציבור החילוני מעלים על המוקד בכל שבוע אדם אחר, וככל שמשרתו רמה יותר, כך הצהלה מרובה יותר. האם כל מה שנאמר שם בשמועות ובתחקירים מוכרח להיות שהוא שקר? בודאי שלא! האם כל שמועה שמתרוצצת ולא אומתה על ידי גורמים מוסמכים מחויבת המציאות שהיא שקרית? בוודאי שלא! אם אדם הוא פרנואיד עדיין לא אומר שלא רודפים אחריו. בהחלט ישנן שמועות שניזונות מרצון להרוס בן אדם, ועדיין אין הדבר חייב להיות שהן שקריות. ודווקא לכן, גדולי התורה צריכים להתוות לנו איך לעצב את ההשקפות שלנו באותם מקרים.

שמעתי מאנשים הטוענים שהיות ובזמן אמת לא הגיעה מחאה מגדולי

תורה על משפט השדה, ועל חריצת הדין על ידי ההמונים, ועל שפיטתו של אדם למוות על פי תחקירים ומשפטי תקשורת, סימן שהם חשבו שכך נכון וראוי לנהוג באדם שיש עליו כאלו שמועות, וזאת עוד לפני שנפסק דינו. (כל אחד מבין שבלי לבדוק את העובדות אף אחד לא יכול היה לקבוע לגבי הטענות המהותיות, השאלה רק מה הייתה דעתם על הלך הרוח הציבורי שכבר שפט וגזר את הדין על פי ההליך התקשורתי שהתקיים.)

מכיוון שכך אני רוצה לספר מעט מאחורי הפרגוד על מה שאני יודעת מכלי ראשון על דעתם של גדולי ישראל.

מיד כאשר פרצו השמועות פניתי אני אישית, לראשי ישיבות ידועים. בקשתי לקבל את חוות דעתו על הענין. הוא אמר שאינו בקיא בפרטים וסיפרתי לו בדיוק את הלשון הרע... מי אמר מה. מי מאשים, במה, ומה השמועות המסתובבות. הוא שאל



אותי, הגישו תלונה במשטרה? השבתי שאפילו תלונה אחת לא הוגשה עכשיו. לפני עשרים שנה הוגשה תלונה במשטרה אשר נסגרה מיידית מחוסר ראיות.

ואז הוא אמר לי בנחרצות: "לא הגישו אף תלונה במשטרה! אז זה אפילו לא בבחינת שיצא עליו שם, זה רק נקמנות אישית ורשעות! לא יתכן שאין עכשיו אפילו אחת שהגישה תלונה במשטרה, במקרים כאלו לפחות מישהי אחת מתלוננת במשטרה. כל מי שיכול מחויב לעזור במה שהוא יכול כדי להפסיק את מה שקורה נגדו."

גם ראשי ישיבות אחרים שפניתי אליהם היו נגד השפיטה הציבורית מבלי שהתנהל כל הליך ראוי, כאשר הם מדגישים שמה שנעשה על ידי ההמון אינו ראוי, ובקשר לעובדות הם לא מחווים דעה, כי זאת יכול להעשות רק על ידי בית דין חשוב שהסמיכו אותם גדולי תורה לבדוק את העניין. כולם היו נגד משפט השדה והככרות

בנוסח המהפכה הצרפתית עם עריפת ראשים שנעשה.

פניתי למשפחה שאני רוצה לעזור. אני אבעיר את השטח מלמטה, אני אביא את הפסקים של הרבנים וראשי הישיבות בקשר להתנהלות הציבור בנושא, לא נתיחס לעצם הטענות אלא רק על הדרך שבו פורסמו הדברים ונקבעו עובדות מבלי שהדבר נעשה על פי דרך התורה. נשיב מלחמה שעה.

המשפחה אמרה לי שהיועצים שלהם אמרו שעדיף שלא לצאת בתגובות ציבוריות רעשניות, אלא לתת לפרשיה לגווע מעצמה בתוך כמה שבועות, הרי כל יום עולים פרשיות חדשות והן מתאדות, כך שיתכן שדווקא הפרסום שלי רק ילבה את האש ויתן עוד כותרות לעניין.

כמובן שלא פעלתי כנגד רצונו.

כאשר הדברים לא שככו, דיברתי בבוקרו של אותו יום שני עם המשפחה, ואמרתי שלדעתי חייבת

להופיע תגובה של גדולי הדור על מה שקורה. שכנעתי שהם טועים שהם לא מפרסמים פסקי דין של רבנים לא על מהות הטענות, אלא על משפט השדה שנערך. אף גדול הדור לא יתן דעה על טענות שלא נתבררו בבית דין, אבל כן ימחה כנגד משפט הככרות.

סוף סוף קבלתי אישור לפעול, אבל היה מאוחר מדי, וכעבור שעה קבלתי את ההודעה המרה, הבלתי נתפסת ולא ניתנת להבנה שכבר אחרנו את המועד.

כדי לתת את התמונה בכללותה אני רוצה לציין שאחרי שקרה מה שקרה ביום שני, דיברתי שוב עם אחד מראשי הישיבה, ובקשתי הדרכות מסוימות בנושא והוא אמר לי, "לפני כמה שבועות אמרתי לך מה שאמרתי, אבל עכשיו, אחרי המעשה הנורא שהוא עשה בסוף, מעשה שיהודי אף פעם לא עושה אותו, אני לא מוכן להתעמק בדברים ולא יכול לייעץ לך. לך דברי עם תלמידי חכמים אחרים

שמצויים בתוך הפרשה ושאלתי אותם." פניתי ושאלתי ואני מחכה לתשובות והנחיות. אני מרגישה שזה פיקוח נפש ממש, לקבל עכשיו מראש הנחיות מגדולי ישראל, כיצד על כולנו לפעול במקרים שכאלו, שוב, לא להתייחס לעצם הטענות, כי זה לא התפקיד שלנו לשפוט, בשביל זה יש בתי דין, אבל כן לדעת איך להתייחס לעצם השמועות הללו. מה עלינו לעשות וכיצד לפעול.

מי יתן ורק ששון ושמחה ישמעו ברחובותינו.

שלכם ובשבילכם

אנוחה

לתגובות במייל
menuchah@beckerman.co.il

פיצוחי לשון

// הרב דוד בקרמן



את אשר התעללתי במצרים

אנחנו מתחילים את הפרשיות של עשר המכות שעליהן נאמר, "וּלְמַעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בְּמִצְרַיִם". מה פירוש המילה הִתְעַלְלֹתִי ומה שורשה? אנחנו עומדים להמריא למסע מרתק בלשון הקדוש, למילה הִתְעַלְלֹתִי יש שני פירושים והם שני שורשים לגמרי שונים. בגיליון הזה נדבר על שורש אחד ובגיליון הבא ננתח את השורש השני. והנה רשימת מילים ששייכת לשורש הראשון:

עילה\עלול\עלילה\עולל\עולל

עילה: סיבה.

עלילה: תואנה, או אמתלה לעשות דבר מה.

עולל: הדבר שנוצר מעילה.

עלילה: מעשה, פעולה.

עולל: פועל.

עולל: צפוי, מסוגל.

עילה\עולל\עלילה

עילה פירושו סיבה. **עולל** הוא דבר שנוצר מכח העילה ו**עלילה** היא פעולה שנעשית מכוחה. מכח עילה, נוצר עלול ופועלת עלילה. בסגנון הזה אמרו הקדמונים שכביכול הוא עילת כל הנמצאים, הנמצאים הם עלולים

האמירה היא העלילה.

בלשון התורה, זה נקרא 'תואנה' - וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַנְּנִים (במדבר יא,א) ופירש רש"י: "אין מתאוננים אלא לשון עלילה מבקשים עלילה האיך לפרוש מאחרי המקום וכן הוא אומר בשמשון (שופטים יד ד) כי תואנה הוא מבקש".

נמצאנו למדים שעלילה שפירושה פעולה, יש בה משמעות של עלילה, היינו סיבה נסתרת, הן לטובה, כביכול הוא עילת כל הנמצאים, ולהבדיל למוטב, עלילה היא תואנה, אמתלה ודרך כלל העילה היא כוונה זדונית.

את אשר התעללתי במצרים

וּלְמַעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אוֹתוֹתֵי אֲשֶׁר שִׁמַּחְתִּי בָּם וַיִּדְעֶתְם כִּי אֲנִי ה' (שמות יב,ב). מה פירוש המילה הִתְעַלְלֹתִי? לדעת רש"י, 'התעללתי' פירושו 'שיחקתי' וכן דעת רבינו בחיי, המשמעות הזאת תבואר בגיליון הבא. רבינו בחיי הביא עוד פירוש וזה לשונו:

"ויתכן לפרש "אשר התעללתי" שהוא לשון עלה, כי המעשים הנעשים בעוה"ז יקראם הכתוב "עלילות" כלשון (תהלים קה, א) "הודיעו בעמים עלילותיו", וכתוב (שמואל א - א ב, ג) "ולו נתכנו עלילות", וזהו שתרגם אונקלוס: ית נסין דעבדית במצרים, וכן הזכיר דוד על הקדוש ברוך הוא (תהלים סו, ה) "נורא עלילה על בני אדם", ונקראו כל הפעולות **עלילות** מפני שכולן נמשכות ונאצלות מן **העלה** הראשונה וכל הנמצאים **עלולים** אצלו. ובאר הכתוב כי מתוך עלילותיו ונפלאותיו שבמצרים הראה עצמו עלה, כמו שידוע כי מתוך מצרים נתפרסם אלקותו בעולם."

כל המערכת שהבאנו לעיל - עילה-עלול-עלילה - כתובה כאן. השם יתברך הוא 'העילה הראשונה'. 'וכל הנמצאים **עלולים** אצלו'. ונקראו כל הפעולות **עלילות** מפני שכולן נמשכות ונאצלות מן העילה הראשונה.

כל הנסים שנעשו במצרים הם עלילות, העילה-סיבה היא 'לפרסם אלוקותו בעולם'. לפי פירוש זה מובן היטב סיום הפסוק, וַיִּדְעֶתְם כִּי אֲנִי ה'שם', זה העניין של הִתְעַלְלֹתִי פעולה הבאה מכוח עילה, ומה העילה? וַיִּדְעֶתְם כִּי אֲנִי ה'שם'.

בסיכום: עלילה פירושה פעולה. ההבדל ביניהם, כאמור לעיל, 'פעולה' העיקר הוא המעשה לעומת 'עלילה' שהעילה היא העיקר, היינו הסיבה שבגללה נעשתה העלילה.

ועולל למו כֶּאֱשֶׁר עוֹלְלָתָ לִי (איכה א,כב)

זה לשון האבן עזרא: "ועולל - 'עשה' מגזרת 'עלילותיו' והנכון שטעמו כמו סבה וְלוֹ נִתְּכָנוּ עֲלִילוֹת". פירוש לפירושו: וְעוֹלְלָ לְמוֹ פִּירוּשׁוֹ 'עשה להם', "והנכון שטעמו כמו סבה", היינו עשייה שהיא מכוח סיבה, כפי שבארנו לעיל.

וכן מילת **עולל** שפירושו צפוי, היינו מכוח העילה, הדבר עלול-צפוי לקרות מחמת עילה. לדוגמה: 'קר בחוץ, אתה עלול להצטנן'. 'קור' הוא העילה, 'עולל להצטנן' הוא התוצאה.

עולל\תעולל

עולל הוא תינוק. תעולל הוא מעשה שובבות ושחוק. האם זה שייך לשורש 'עילה'? ומה שרש"י פירש שהִתְעַלְלֹתִי פירושו 'שיחקתי', איך זה משתלב עם כל האמור? התשובה בגיליון הבא.

לתגובות במייל

rabbi@beckerman.co.il



פידבק



feeling, or if everyone felt that way.

When I read your blog, I heard my father in my ears. I was deeply touched. It was like a warm greeting from my father.

I believe that like my father and yourself, and many others as well, the Jewish fire was kindled in Rabbi Hutner's article.

Continue to pass on the Jewish tradition to the younger generation, it is so important and necessary for everyone. thanks again.

Warmly,

יואל ליכטמן

Boro Park, NY

1975, maybe you knew him from there?

At Shabbos meals he would repeat R'Hutners words over and over again. He would tell us: "Rabbi Hutner lit a fire in my heart."

My father would sing a lot of Rabbi Hutner's song, בלבבי משכן אבנה. He would say that this song is the song of the heart of Rabbi Hutner himself.

My father passed away about ten years ago. Since then I have been looking for someone who will also be a partner in the giving over the enthusiasm of Rabbi Hutner's מאמרים. I wanted to know if it was just my fathers

Hello Rabbi Dovid

Yesterday I received an email from a cousin who lives in yerushalayim in the Har Nof neighborhood about your blog regarding Rabbi Hutner זצ"ל.

Your writing has touched the depths of my heart.

My father is Dr. Shlomo Lichtman who was a well-known pediatrician in Boro Park, NY.

My childhood years were filled with Rabbi Hutner's מאמרים. For my father it was a part of his life. He listened to Rabbi Hutner from 1974-

שוליוקה

שלום וברכה,

אני חושבת שכדאי להמשיך במתכונת הרגילה שהייתה עד עכשיו

זה מאד מגוון!

ובהזדמנות זאת, תודה על העיתון המדהים והמושקע!

שאלה 2:

לדעתי זה לא משנה

לא מזהים אף אחד בכל מקרה...

חני וינר

שוליוקה

בקשר לסיפור שוליוקה - לדעתי צריך שבכל פרק יהיה גם את החלק של שוליוקה כי זה קצת מפריע לפעמים פרק שלם רק על בין שני בתים.

בקשר לשמות - אני חושבת שכל השאר לא צריך להחליף, אבל אולי את השמות הלא מקובלים לשנות לשמות אחרים - זה נשמע שמות שלא מקובלים בארץ (לי עד הפרק היה ברור שהסיפור הוא בצרפת). אולי אפשר לחשוב על שמות פחות נפוצים אבל כן מקובלים.

תודה רבה!!

הדסה

קודם כל, תודה על המגזין המרתק. ה-50 שפרא שאהבתי ואוהבת להתרפק עליו משנות ילדותי הוא שוליוקה ואיזו התרגשות הייתה כששוליוקה כבר לא ילדה הגיחה לעולם בזמנו. ופתאום האופציה להיכנס לזה שוב מחבט של בוגר בכלל חוויה... (האמת שלשוליוקה הייתה מתחרה גדולה, חני, מבמותה נתנה לי את חיי, לא יודעת מי נצחה בקרב)...

בעניין שתי השאלות ששאלת,

1. מאד מתחברת לבין שני בתים כך שבאופן אישי כן הייתי רוצה להמשיך לראות אותו משולב בין הפרקים והרבה.

2. בעניין השמות, דווקא אני חושבת שעכשיו, בשביל האמינות והאותנטיות כן הייתי מצפה לראות את שאר הדמויות בשמות בנאליים יותר. וזה בכלל לא נוגד או מפריע שלשלושת הדמויות הראשיות שמות מקוריים, בטי ואמילי אהוות כך שזה הטעם של האמא וזה קביל וקלרה עדיין הגיוני....

תודה לך מאד על חווית הקריאה

מילדות ועד עתה.

שני לב

שוליוקה

שלום וברכה

ראשית תודה על המגזין המושקע.

לגבי השאלות שהפנת לגבי שוליוקה, הסיפור שבתוך הסיפור הוא חיוני ומרתק וזה בעצם נותן להבין את הרגשות שלה דרך הסיפור שהיא כותבת כך שהשני האחיות זה שני הקולות המנוגדים בתוך ליבה שעם שניהם היא מזדהה,

לגבי שאר הדמויות שמות שגרתיים מוסיף אמינות שקל להתחבר אליה ולכן זה הכרחי.

תודה שוב

חגית רותן

שוליוקה

שלום רב,

בקשר לשאלות על הסיפור של שוליוקה

1, גם הסיפור על שוליוקה מדהים, וגם הסיפור שהיא כביכול כותבת מאוד מאוד יפה,

מבחינתי הם כמו שני סיפורים יפים

שלחו תגובות ל: b5863790@gmail.com



נפרדים,

כחובבת סיפורים אני נהנית לקרוא הכל כך שגם כהם משולבים אחד בשני עם הפסקות ביניהם אני נהנית,

וגם אם יהיו הפסקות ויתר קצרות כלומר רצף, זה יהיה מצוין.

2, בהקשר לשמות אני חושבת שאין שום בעיה לתת שמות רגילים בסיפור,

היות ולא מצוין בספר שמות משפחה, וכך זה פותר את הבעיה,

תודה רבה על המגזין המושקע!

נהנית כל פעם מחדש,

י. בראר

שולינקה

שלום,

תשובה לשאלה מס' 1:

מפריע לי מאד הערבוב של שני הסיפורים.

בשבילי זה כמו לקחת שני ספרים ולקרוא פרק פרק לסירוגין.

לכן אני לא קוראת את הסיפור ששולינקה כותבת, ועד לרגע זה אין לי מושג מה כתוב בו.

לי מושג מה כתוב בו.

מטילדה

שולינקה

הסיפור מדהים, אני מחכה בקוצר רוח למגזין וקוראת דבר ראשון את שולינקה!

תשובות לשאלות:

1. אני דווקא אהבתי את ההפסקה מקורותיה של שולינקה והכניסה לעולם הילדים המתוק והכואב הזה...

2. אני חושבת שצריך להשאיר את השמות כמו שהם, את השמות הלא מקובלים לסיפור על הגרושים, ושמות רגילים לשולינקה, זה מחבר יותר לעלילה.

רוחמי שנקר

שולינקה

למנוחה

1. לא כדאי לדלל את פרקי הסיפור "בין שני בתים" הסיפור הוא יפה מאוד כשלעצמו, ומביא תובנות חשובות ונוגע בנושאים שלא כל כך מצויים. כך שיש לו מקום מכובד מאוד בעלילה.

2. כדאי שגם שאר הדמויות בספר יהיו בשמות דומים.

ברכה ב.

שולינקה

טוב, אז לתשובות...

דבר ראשון לי אישית נראה שכדאי כבר לעזוב את אמילי ובטי וכן לכתוב יותר על שולינקה.

זה נראה לי כבר מיצה את עצמו בין שתי בתים.

מה גם, שהוא הגיע בדיוק למצב שבו שולינקה נמצאת, ואם הסיפור ימשך, זה יהיה כבר נמאס ומרוח. ושוב, זה מנקודתי האישית.

ודבר שני, השמות נראים לי ממש בסדר. יש בזה משהו יפה שהגבורים לא יתיחסו למישהו מסוים שיכול לזדהות בו את עצמו ולעומת זה שאר הניצבים כן קרובים לעולמו.

תודה רבה

אני מחכה כל פעם למגזין בכליון עיניים...

יהודית

תשובה לכל עשרות הקוראות שטרחו לשלוח את דעתם.

היות ובשלב זה חייה של שולינקה הופכים להיות מאד סוערים עם הרפתקאות שלאמילי ובטי כלל אין כל קשר אליהם, ניתן לקורות אותה לזרם, וכאשר אגיע לצומת ששייכת גם לחייהן של אמילי ובטי נספר גם

עליהן (ויש כזו צומת והיא בהחלט יוצמתיית).

כדי לכתוב את הכרך הזה של שולינקה נסעתי פעם נוספת לפריז (נסעתי לשם גם עם כתיבת החלק הקודם - ואז גם בקרתי בבית סוהר, ובקרתי בכל אותם שכונות של ההתרחשות) וכן נסעתי לשבוע ימים לגייטסהד (זהירות... ספוילר) ו... ביליתי בבית חולים כצל של ראש המחלקה, כאשר אני לבושה בחלוק של אחות ומשתתפת בביקורי הרופאים, באסיפות של הצוות ומתיישרת עם הקירות בחדר ראש המחלקה כדי לחיות בדיוק את ההואי. חלק גדול מאד מהסיפורים על בית החולים ובמיוחד על ההרפתקות בהמשך לקוח מתוך המציאות.

מאד מקווה שתמשיכו להנות מהספר, ותמיד אשמח לקבל הערות והארות בונות, יש לנו הזדמנות עכשיו תוך כדי שיתוף העלילה לערוך ולשנות ביחד.

אני אשמח לשמוע את דעתכם גם על 'היומן של דבי' ועל 'ילדי שי בהודו'. את ילדי שי בהודו כתבתי לפני שנים ארוכות ביחד עם ילדי שי בכפר הנעלם. את הספר ילדי שי במזרח הרחוק כתבתי לאחר

ביקור במזרח הרחוק, וכדי לכתוב את הספר על הכפר הנעלם, נסעתי כעבור שנה עוד פעם להודו כדי לבקר באותו כפר מדהים ששמעתי עליו מסומבון מדריך הטיולים. הספר היה מוכן לדפוס והחלטנו לשים רווח בין ספר לספר ועכבנו את ההדפסה, ומכיון שבא לידיעכוב, כבר לא יצא לאור 17 שנה. כאשר סוף סוף הגעתי לשלב שיצא לאור, החלטתי לעשות איזה שינוי בעלילה, ונסעתי לשם כך שוב להודו! דברים כל כך השתנו במשך השנים הללו, שהרבה ממה שכתבתי כבר לא היה רלוונטי (לדוגמא שדה התעופה!) הרבה ממה שכתוב בספר הם דברים שקראו במציאות, והצילומים שאני מביאה הם אוטנטיים.

ילדי שי

מנוחה בקרמן היקרה מאוד מאוד!! אין עלייך אני ממש ממש אוהבת אותך על גבול המעריצה... אמנם אני בעלת תשובה לא ממש בקיאה בכל הז'רגונים החרדיים וקצת חסרת בטחון בלהתבטא מול נשים חרדיות אבל אני כל כך נהנית ומקבלת המון מהקריאה של כל מה שאת כותבת. גם ילדי שי, בזמנו כשקראתי, כשהבנות היו קטנות התייפחתי

מבכי, גם מהראשון, גם כשאמצו את תמי. עכשיו קראתי את תקשורת עם עצמנו, פשוט מדהים כמה שאת מבינה בנפש. אין לי מילים. תודה רבה על כל מה שאת עושה

נלו

היומן של דבי

שלום לכם,

מה שלומכם? פשוט תענוג לקבל כל פעם מחדש את המגזין - יישר כח!!!

האם יש צפי לקבלת הספר שפרסמתם ברכישה מוקדמת?

הבטחתי לילדה... והיא מצפה ומצפה ☺

בברכת שבוע טוב ומבורך,

שושנה אזרד

תשובת מנוחה

מתנצלת שושנה, הכל מתעכב, אבל בעזרת השם בשבועות הקרובים יצאו שני הספרים של דבי גם כל הכרכים של ילדי שי ועוד ספרים של מיכאל ושולי ומולי שחסרים במלאי.

שלחו תגובות ל: b5863790@gmail.com



המסע עם אמא

קבלת ייסורים באהבה

מכאבים עזים ברגליה, בתחילה הם עוד היו נסבלים, אבל אט אט הם גברו, עד כדי כך שלא יכלה להמשיך בעבודתה בבית הספר, כי פשוט לא הייתה מסוגלת לצעוד את המרחבים העצומים של הפרוזדורים.

הכאבים הלכו והתגברו עוד, כך שכל רעיון לטייל בחוץ לא בא בחשבון, ואפילו בבית היה לה קשה ללכת מחדר לחדר.

הייתי רואה את אמא יושבת כאובה, מחזיקה ברגליה, מרימה אלי את הפנים ואומרת, "תמיד תזכרי - כל מה שהשם עושה זה לטובה. ואם השם החליט שלא אוכל ללכת, גם זה לטובה. ייסורים הם בכלל דבר טוב, וצריך לשמוח בהם. אני, אין לי כל שאלות או טענות לריבונו של עולם, דער אייבישטער איז אמת, און זיין משפט איז חסד!" (השם אמת, והמשפט שלו חסד), היא חזרה על משפט זה שוב ושוב, "תודה ריבונו של עולם, כל מה שאתה עושה, זה רק לטובה."

המצב שלה הכניס אותה פחות או יותר ל"מעצר בית", היא לא יכלה לצאת מפתח

אמא הייתה מיטיבת לכת. היא הרבתה בהליכות במשך שעות רבות, וזאת עוד לפני שהדבר הזה נכנס למודעה. ההליכה באוויר הצח, הליכה מהירה, הייתה עוזרת לה להתגבר על מצב רוח לא טוב, מכניסה אותה לאווירה רגועה ושמחה, וגם היוותה זמן שבו יכלה לחשוב על דברים בצלילות הדעת וברגיעה, ולהגיע להחלטות שלא פעם היו הרות גורל.

ההליכה הייתה מושג בלתי נפרד מאמא. כאשר היו מצבים לא פשוטים בבית, אמא הייתה יוצאת להליכה של מספר שעות כדי לרענן את עצמה. בבחורותי הייתי מצטרפת אליה בשבתות להליכות הארוכות, לצעוד סביב בני ברק, או ללכת לבקר את זיידע בפתח תקוה. אחרי החתונה שלי, כשהייתה בירושלים, הייתה צועדת מרמות לכותל, וכן צועדת שעות במרחבי הטבע הפתוחים שהיו מאחורי רמות פולין כשעדיין לא נבנתה אף שכונה מאחוריה.

והנה, לפתע פתאום, החלה אמא לסבול



ביתה מרוב ייסורים. (כתבתי אז את הספר "סבתא של רבקי" בסדרה לב הזהב, על סיטואציות כואבות שעברו על אמא מילדי השכונה עקב כך שלא יכולה הייתה ללכת.) לא הבנו מה קורה לה, מה גורם לייסורים הנוראים, מה גורם לה חולשה כזו עצומה, שהיא לא פעם נתקעת במקום אחד ללא יכולת לזוז, ממה כל הסבל הזה נובע?

נסענו לכל הרופאים המומחים ברחבי הארץ כדי שינסו למצוא את המקור לבעיה. היינו כמה פעמים אצל פרופסור רכס, ולבסוף הוא אמר לי, 'תשמעי, אין לה מה לבוא, אני פשוט לא יודע מה יש לה'.

נסענו לכל ראשי המחלקות הנורולוגיות בבתי החולים בכל רחבי הארץ, ובנוסף לכל רופא שמישהו רק המליץ שאולי הוא יידע מהי הסיבה. אני חושבת שאין רופא מומחה אחד בארץ שלא נסענו להתייעץ אתו, אבל כולם הרימו ידיים ואמרו, שאין להם מושג מהי הבעיה. רופא משפחה חכמולוג מקופת חולים אמר לה פעם, 'אולי תלכי לפסיכיאטר!' לא אשכח עד כמה אמירה זו זעזעה אותה - היא נמצאת במצב פיזי כה קשה, והוא שולח לפסיכיאטר... אבל הרגעתי אותה, שאלו הדברים שהם בדרך כלל אומרים כשאינם מבינים... מפלטו של הרופא הבור והיהיר הוא הפסיכיאטריה, לא נאה למעלתו להודות שישנם דברים שנשגבים מבינתו, והוא לא מכיר ויודע מה הם ואז הוא תולה את הכל בבעיות

פיסיכאטריות של החולה.

אמא עשתה את כל הבדיקות האפשריות, ופעם אחר פעם חזרה על בדיקת ה- EEG (בדיקת EEG היא בדיקה שמספקת פלט של גלי המוח. הבדיקה מספקת ידע רב ובסיסי בתחום הנורולוגיה), אבל כל התשובות היו תקינות, והרופאים לא ידעו מהו הגורם לכל התופעות שאמא מספרת עליהן. בינתיים לא ראו שום דבר בעין, הכול היה רק 'הרגשות' שלה.

באותה תקופה מצאנו עצה כדי להוציא אותה מההסגר בבית, היא קנתה קלנועית, ונסעה בה בבטחה ובשמחה, וכך שוב יכלה ליהנות מהמרחב ויכולה הייתה להיות עצמאית מחוץ לבית, לנסוע בה אפילו עד לכותל המערבי, ולהיות עצמאית בקניות ובדברים אחרים שחפצה בהם.

אבל מזור למחלתה לא נמצא. פעם היינו בביקור במרפאה של רופא בכיר מאוד מחוץ לעיר. הוא בדק את אמא ואמר, "זה לא עניין של החלפת ברך או ירך, אני רואה כאן משהו אחר, אני מתבונן בצורה שהיא פוסעת, וחילופי הברך והירך לא יפתרו את זה, אני רואה ולא יודע מה זה."

ולפתע הייתה לו הברקה: "את יודעת מה? תבואי לאשפוז לשבוע אצלנו ב'בלינסון', אני אכניס אותך למחלקה שלי, ונערוך שם את כל הבדיקות האפשריות, נבדוק האם זה גנטי, או כל דבר אחר."

כשחזרנו הביתה אמרה לי אמא, "לא בא בחשבון, לא הולכת להתאשפז אצלם." "למה?" אני רוצה לדעת.

"לא מאמינה להם, לא סומכת עליהם, הם יעשו עלי ניסויים, הם יהרגו אותי, בשום אופן איני רוצה ליפול לידיים שלהם."

"אמא", הבטחתי לה, "אני אהיה שם לידך עשרים וארבע שעות, אני אבדוק כל דבר שעושים לך, הם לא יוכלו לעשות עלייך ניסויים כשאני שם."

"שטויות", השיבה לי אמא, "אין לך מושג מה הם יכניסו בנוזל לעירוי, אין לך מושג בכלום, והעובדה שתהיי שם, לא תהיה ערובה לכלום, אני לא הולכת אליהם וזהו", התעקשה.

והיא לא הלכה ולא עשתה את הבדיקות. ובינינו, לא חושבת שהם היו עולים על משהו... בטוח שהבעיה שלה לא הייתה גנטית, דבר שכזה לא היה לאף אחד בדורות הקודמים במשפחה, ולא קיים בדורנו אצל אף אחד מבני המשפחה. אף לא אחד הכיר בעיה כזו מקודם, היא הייתה ייחודית רק לה. אמא עברה כל כך הרבה בדיקות כך שאני לא יודעת מה הם יכולים היו כבר לחדש, ואמא כנראה צדקה שהמקרה שלה עניין את הרופאים, היות שמעולם לא נפגשו בתופעה שכזו ולכן רצו לעשות עליה ניסויים.

צחוק הגורל, וצחוק עצוב כל כך. בחמשת השבועות האחרונים לחייה, כשהייתה

אמא מאושפזת, לא נשארה רגע לבדה. לא עזבתי את בית החולים בכלל, הפכתי שם לחלק מהריהוט של החדר (מלבד פעמיים, כל פעם לשעה אחת, ואחרים היו אתה שם באותו הזמן) שהיתי לידה כל הזמן, ובזמן שהייתי חייבת תנומה קלה, תמיד היה שם מישהו מבני המשפחה ששמר על אמא.

למרות זאת, מתחת לאף שלנו, מתחת לעיניים שלנו, נעשו טעויות נוראיות, ובדיוק כמו שאמא חזתה, לא היה בידי למנוע אותן.

המצב של אמא הלך והחמיר, היא הייתה נופלת בבית באופן קבוע, ולא תמיד מישהו היה יודע מזה. אמנם היא היתה גרה לידי, והייתי נכנסת פעם בכמה שעות, אבל זה לא ממש תאם בדיוק את זמן הנפילה...

מחריד אותי להיזכר כיצד אמא הייתה נופלת, שוכבת אין אונים על הרצפה, גונחת מכאבים נוראים, קוראת לעזרה, אבל אף אחד לא שומע. היינו משאירים את שתי הדלתות שלנו פתוחות, אבל הדבר לא הועיל כי יש לנו כמה מפלסים בבית, ובדרך כלל לא הייתי במפלס המקביל שבו הייתה אמא. מאוחר יותר התקנו את הרמקול של 'יד שרה', הוא אמור לקלוט רחשים מכל מקום בבית ולהשמיע אותם בקול רם, אבל גם ממנו לא הגיעה הישועה, שכן כדי להפעיל אותו צריכים ללחוץ עליו, וכמובן, אמא לא יכלה להגיע ללחצן המצוקה מהרצפה.

הציעו לנו צמיד מצוקה, שהיא תענוד על ידה תמיד, וכך תזעיק אותנו. פתרון זה



הועיל, וזאת בתנאי שאמא אכן ענדה את הצמיד, דבר שלא תמיד קרה, אמא לא ענדה אותו.

התקנו בכל מקום אפשרי בבית מקומות אחיזה כדי שתוכל להיאחז בהן, אבל זה 'המטבע לא אבדה מתחת לפנס' ואמא נפלה עוד לפני שהגיע למקום מתקן האחיזה.

כשמצאנו את אמא, כאובה וחבולה מהמכה, תמיד שמענו אותה ממלמלת: 'ייסורים זיינען גוט, אני שמחה בייסורים, תודה לך השם, מה שאתה עושה זה טוב. א געפאלענער העלפט דער ריבוננו של עולם!' (השם עוזר לנופלים - תרתי משמע). מעולם, לא שמעתי ממנה איזושהי טרוניה כלפי מעלה, מעולם לא בעטה בייסורים, תמיד חזרה ואמרה שוב ושוב עד כמה הייסורים הם טובים ומועילים. היא לא פסקה

מלומר לי תמיד 'אין לי שום טענות על שום ייסורים, השם הוא הצדיק כי פיהו מריתי'.

ואז באחד הימים התעוותה לפתע כף ידה, היא לא יכלה להזיז שלוש אצבעות שהתקפלו פנימה, ורק הבוהן והזרת בלטו. כל היד הייתה מעוותת נורא. עכשיו כשזה קרה, יכלו הרופאים לראות במו עיניהם

שאכן קיימת בעיה חריפה. הם החלו בבדיקות ביתר מרץ.

אמא לא עברה אירוע מוחי, לא הייתה לה כל מחלה ידועה, והסבל שלה היה נוראי, היא הייתה כל יום - כל היום ביסורים קשים ומרים. לאט לאט היא החלה להתקשות בדיבורה, ולא הצליחה להביע את עצמה היטב, בשלב הבא הצד השמאלי בגופה, מלבד הפנים, נהיה משותק.

לפני כחמש עשרה שנה, כאשר המצב של אמא החמיר, סוף סוף קיבלנו אישור להעסיק עובדת זרה, שתהיה עם אמא עשרים וארבע שעות, אבל אישור לחוד, ועובדת לחוד... היינו צריכים עובדת מוצלחת שתדע לנהל את הבית. היה זה מבצע קשה מאוד, עשרות עובדות הגיעו אלינו, עבדו מספר חודשים, ואת כולן פיטרתי, הן היו מתחת לכל ביקורת, אי אפשר היה בכלל לסמוך עליהן, עצלניות, יושבות על הספה בסלון וכלל לא דואגות לאמא. פניתי לסוכנויות בכל הארץ, ולא עלה בידי למצוא עובדת טובה. היא הייתה חייבת עזרה 'מסביב לשעון', מישהי שאכן תדאג לה, למרות שאני הייתי תמיד זמינה,

ייסורים זיינען גוט, אני שמחה בייסורים, תודה לך השם, מה שאתה עושה זה טוב

לא היו לי את הכוחות הפיזיים להרים את אמא, אבל לא הצלחתי בשום אופן למצוא מישהי מתאימה.

הגיע ל"ג בעומר, החלטתי לנסוע למירון, לרבי שמעון, לבקש ולהתחנן, שיעזור לנו למצוא עובדת טובה לאמא. סמוך מאוד אחר כך, נפטרה אחות של אמא, הרבנית חנה גריינימן, אחותי מירי הלכה לנחם וסיפרה להם על המצוקה שלנו עם אמא ועל הקושי להשיג עובדת זרה טובה. בת דודתי יוכבד ציינה שבדיוק שמעה על אישה שנפטרה והייתה לה עובדת מצוינת, והציעה שנפנה לאותה חברה.

וכך קיבלנו סוף סוף בניסים את נרי, עובדת מהפיליפינים שהיא גם אחות במקצועה, היינו מרוצים ממנה, והיא הייתה עם אמא שמונה וחצי שנים, עד לסוף המר. (גם אתה נדרש הפיקוח התמידי שלי, ואם משהו חרק מיד אמא הייתה מספרת לי על כך, והייתי מטפלת בעניין. נרי ידעה שאני באיזור כל הזמן, ובהחלט דאגה לדאוג לאמא היטב.)

אמא הייתה זקוקה לעזרה בכל דבר, אבל כל עוד הייתה בביתה לא הפכה לגמרי לסיעודית. אמא עשתה את כל המאמצים לשמור על הצלם האנושי שלה. אמא הייתה צלולה וידעה היטב את מה שקורה סביבה, גם אם לא תמיד רצתה לקחת חלק אקטיבי במה שקורה או להגיב על כך.

היא תמיד הייתה נקייה וריחנית, והבית שלה היה נראה ומריח כשל זוג צעיר, ולא

של אישה מבוגרת. ותמיד נהנו כולם לבוא ולבקר אותה.

אמא סבלה ייסורי תופת. כאשר היו צריכים להשחיל את היד המשותקת והמעוותת שלה לשרוול הבגד, או להנעיל את הנעל ברגל המשותקת, הייסורים היו כמעט בלתי נסבלים, כל תזוזה של האיברים הללו הייתה נוראית. אני השתדלתי לא לעשות זאת אף פעם, בגלל כיבוד אם, אלא להשאיר זאת לנרי. בכל פעם שהיו מורידים את אמא או מעלים אותה למיטה היו לה ייסורים נוראים. המצב הלך והידרדר עד כדי שאפילו לא יכולה הייתה להתהפך במיטה בעצמה.

מעולם, בכל השנים הארוכות האלו, בכל הכאבים הנוראים, מעולם לא שמעתי את אמא מתלוננת או באה באיזושהי טענה או תביעה לריבוננו של עולם.

ככל שהכאב היה גדול יותר, הייתי שומעת אותה חוזרת שוב ושוב, "מגיע לי, ריבוננו של עולם, דו ביסט גערעכט או דיין משפט איז צדק, ייסורים הם מתנה נפלאה, אני רק מודה לך השם."

המזל של אמא רדף אחריה. דווקא בשנים האחרונות שלה לא היו לה בעיות כלכליות וגרה בדירה רחבת ידיים, צמודה אלי, עם נכדים ונינים שכה אהובה אותה, אבל כבר לא יכולה הייתה להנות מהעולם הזה, הייתה נמצאת כל היום כולו ביסורים נוראים.

שולינקה

כבר לא ילדה



פרק 16

התחיל להניח תפילין בכל בוקר!

הוא לא תשכח את המראה המקסים שנגלה לפניו באותו בוקר כשראתה אותו בפעם הראשונה עטור בטלית ותפילין, הוא עמד בסלון והתפלל, היא נכנסה לשם, ופשוט נשארה פעורת פה. הוא לא סיפר לה שרכש תפילין, הוא לא סיפר לה שהוא יודע כיצד להניח אותם, והנה היא נכנסה לחדר וראתה את אביה כמו מלאך השם צבקות עומד לו כמו כל היהודים מאז דורי דורות, מתפלל בטלית ותפילין. היא עמדה שם והתבוננה בו, ולבה רחב, יש לה אבא שמניח תפילין! יש לה אב שיש לו את הכתב היהודי על הראש! האושר שלה היה בלתי נתפס.

כשסיים להתפלל וגילגל את רצועות התפילין, הוא סיפר לה שמיכל הפנתה אותו למקום ממנו ניתן לרכוש את התפילין, הוא קנה אותם בכסף מלא, ובנוסף קיבל גם הסברים מדויקים מהמוכר כיצד להניח אותם.

היא השתדלה לקום מוקדם בבוקר, לראות אם המחזה מלא ההוד יתגלה לפניו. ברוך השם, גם עתה ממשיך אביה להניח תפילין מדי בוקר, היא עדיין היתה מאושרת בכל פעם מחדש כאשר ראתה זאת. אבל בכל אופן, השיחות הנפלאות שהיה מנהל אתה על

האווירה בבית הייתה שונה. גם קלאוד וגם שולינקה ניסו לשדר 'עסקים כרגיל' אבל ענגה קודרת הייתה בבית. אפילו השיחות ביניהם היו מאולצות. שולינקה הייתה נזכרת בערגה בשבועות שלפני הטלת הפצצה, כיצד היה משוחחים על הכל, ואפילו שיחות ארוכות ביהדות הם ניהלו. יום יום היה אביה מעלה נושאים ביהדות, ומשמיע לה את דעתה של מיכל בנושא, ורוצה לשמוע מה יש לה לומר בנידון. אך נראה שעתה אין לו מה שידרבן אותו, הוא מצידו לא העלה אף נושא של יהדות. כאשר היא הייתה מעלה נושא מסוים מבית הספר, הוא היה מגיב אך ללא ההתלהבות יתר. הוא מעצמו בכלל לא היה מעלה נושאי יהדות. הוא שוחח אתה על בית החולים, על הפציינטים שלו, אבל אף מילה לא על פילוסופיה יהודית.

שולינקה לא ידעה לפרש את השתיקה הזו, האם אביה כבר לא מתעניין ביהדות? האם הדיבור על הנושאים הללו כאוב לו מדי מכיוון שמיכל כבר לא נמצאת? והחשש ניקר בליבה, מי יודע אולי עכשיו כשמיכל איננה, הוא לא ימשיך את דרכו ליהדות? קודם לכן היא הייתה עולצת כאשר הייתה מבחינה כיצד הוא מתחזק ביהדות משבוע לשבוע, כיצד הוא התחיל להקפיד על קיום מצוות מסוימות, הוא

סוף סוף!
הספר שכולם חיכו לו



שולינקה

כבר לא ילדה

תקציר

שולינקה עוברת לגור בצרפת עם אביה שכלל לא ידעה על קיומו עד גיל 16. אביה היה אסיר עולם על לא עוול בכפו, ושולינקה הצליחה לשחרר אותו. שולינקה קרובה מאד לאביה, אבל היא שבורת לב מכך שאביה אינו שומר תורה ומצוות. לא היה לה ספק שאחרי שגילה שהוא בעצם יהודי ולא גוי כמו שחשב, הוא יקבל מיידית את עול התורה והמצוות, אך הוא היה אדיש במקרה הטוב, ואנטי כאשר שולינקה נסתה יתר על המידה לקרב אותו. שולינקה עצמה לומדת בבית הספר שבו היא בסכסוך מתמשך עם חברותיה לכתה, אשר פגעו בה על כך שאביה אינו שומר שבת, ולכן למרות שאביה הצליח לשכנע אותה לחזור ללימודים, אין לה קשר עם בנות כתתה. שולינקה מחליטה לכתוב ספר בכוחות עצמה, וקוראת לו 'בין שני בתים'.



יסודות היהדות נפסקו כמעט לגמרי, מלבד שאלות מעשיות על כיצד לעשות דברים כאלו ואחרים, והיא לא ידעה כיצד לפרש את הדברים. הוא מצידו לא שוחח על כך. הוא לא הזכיר יותר את מיכל כלל, כאילו ומחק אותה לגמרי מחייו, כאילו מעולם לא הייתה קיימת, על כך שולייקה לא הצטערה כלל וכלל, אבל הדאיג אותה שהמוטיבים היהודיים היו חסרים בשיחות שלה, ולבה שבחן את אביה בכל יום יכול היה לראות מתחת למעטה ששם על פניו, שחסרה שם השמחה שהייתה בו קודם לכן.

היא הרגישה שיש לה כעס בלב על אביה. מדוע הוא לא מאושר בחיים איתה, מה חסר לו? הם כבר לא שומעים בכזו תדירות את הקלטות ממאמה. למה? היא כל כך ניסתה להנעים לו את החיים, לגרום שהוא יהיה מאושר, מה פתאום הוא היה צריך את המיכל הזו? ובכלל מה יש בה במיכל שאין בה? איך מיכל הצליחה לקרב אותו ליהדות במקום בו היא נכשלה? האם מיכל מוכשרת ממנה יותר? האם יש לה כוח הסבר טוב יותר? איך זה שהוא חשב להכניס את מיכל הביתה בה בשעה שהיא נמצאת כאן, והייתה בטוחה שהיא ממלאת את כל עולמו? מה היה חסר לו?

היא כועסת על מיכל, אבל היא גם כל כך מודאגת, מי ידאג עכשיו לקדם את אביה ביהדות? לשברון לבה, היא כשלה בדבר, אבל מה יהיה? כיצד יתקדם אביה ביהדות. לקאהן היא לא רוצה להגיע בשבתות, את מיכל היא סלקה, אז מה יהיה עם היהדות של אבא, ייסרה שולייקה את עצמה.

'אני משחקת עם אש, אני משחקת עם החיים של אבא שלי, הן עם החיים הרוחניים שלו, והן עם האושר שלו, מצפונה ייסר אותה.

'הכל בגלל שמאמה לא נמצאת כאן, אילו היא היתה כאן הכל היה אחרת לחלוטין!' היתה שולייקה מבכה את מר גורלה בינה לבין עצמה. מאמה, היא השאירה חור גדול שחור ועצום. מאמה היא זו שהיתה צריכה להיות כאן והכל היה מושלם, היא זו שהיתה מביאה לפני פאפה יהדות על מגש של כסף, היא זו שהיתה יכולה לדבר, להסביר, לקדם, והיא זו שהיתה ממלאת את החיים שלו בשמחה ואושר, ואז לא היה צורך באף אחד אחר, אבל מאמה לא כאן והיא גם לא תהיה כאן לעולם.

ושולייקה מצאה את עצמה מתאבלת על אמה, ומקשיבה עוד ועוד לקלטות שהשאירה לה, מנסה להתחבר למילים שלה, למצוא עידוד. אם עד לפני תקופה היא הייתה משתדלת להאזין לקלטות ביחד עם אביה, עתה חושיה הדקים אותה לה שעדיף שתשמע אותם לבדה.

'אמא השאירה לי קלטות לכל כך הרבה מצבים קשים בחיים שלי, תמיד באורח פלא היתה צצה קלטת בכל פעם שהרגשתי במשבר. ועכשיו, מדוע אין לי קלטת מאמא, קלטת שתעזור לי, שתוציא אותי מהמיצר? אמא בוודאי היתה מבינה אותי, אמא לא היתה כועסת עלי שאני לא רוצה את מיכל. ואולי היא כן היתה כועסת? ואולי היא היתה אומרת שאני מצפה את החלונות עם נייר שחור כדי שהשמש לא תיכנס? אולי היא היתה אומרת שאני אוטמת את הכניסה לבית בעצמי ולכן אני בחוץ?'

שולייקה רצתה לפצות את אבא שלה, והיא החליטה שלכבוד שבת היא תכין סעודה מיוחדת. לשם כך היא הלכה לביתה של חנה כגן כדי לקבל את המרשם שלה לחלות המאד

מיוחדות שהיא היתה רגילה לאפות, היה להם מין ציפוי מזוגג בטעם מתוק עם קינמון, ואותם רצתה שולייקה להכין לכבוד שבת.

כשהיא הגיע לבית כגן היא פגשה שם את גיסתה של חנה, אשתו של אחיה, שגם לה קראו חנה ושם משפחתה היה הוכמן. שולמית גילתה שמשפחת הוכמן גרה במרחק 20 דקות הליכה מביתם. חנה הוכמן שמחה כל כך לפגוש אותה ומיד הודיעה לה שהיא ואביה מוזמנים אליהם לסעודת שבת בבוקר. שולייקה קבלה מיד את ההזמנה, זה היה מרענן שהנה היא גרה במרחק הליכה מבית של אנשים חרדים. שולייקה ואביה גרו הרחק מאד מהקהילה החרדית. היה זה רובע לא מוכר, ואנשים חרדים לא רק שלא גרו שם, אלא כמעט ולא הגיעו לשם. והנה תגלית שכזו, משפחת הוכמן גרה במרחק הליכה מהם.

שולייקה לקחה את המרשם מחנה כגן, וחזרה הביתה עם שיר בלב, היא קיוותה מאד שאביה ישמח לבקר בבית הוכמן, היא יודעת שהוא מעוניין להתארח בבית קאהן ורק בגללה הם לא נוסעים לשם לשבתות, והנה עתה הם יהיו בבית חרדי לסעודת שבת, בדיוק מה שהיא צריכה עבור אביה.

חנה הוכמן היתה מבוגרת בהרבה מחנה כגן גיסתה. בעלה של חנה הוכמן היה האח הבכור של חנה כגן, הוא היה כימאי במקצוע, בעל תשובה שנים ארוכות. חנה אשתו היה פסיכולוגית בהכשרתה, אך בעיקר הייתה עקרת בית למופת.

כאשר בישרה שולייקה לאביה על ההזמנה שקיבלה לארוחת שבת, כמצופה הוא היה מרוצה מאד ובהחלט שמח שבתו נענתה להזמנה. שולייקה השתדלה מאד שלא

להתייחס לעננה שהיתה רבוצה על פניו, היא קיוותה שהביקור בשבת אצל הוכמן ישמח אותו, ואולי ישכיח ממנו את צערו.

עגנת הצער על פניו של אביה היתה סטירת לחי עבורה. היא לא מספיק טובה, היא לא יכולה לגרום לו אושר, הוא היה צריך את מיכל להיות מאושר, זו בגידה נוראית! רק על מאמה מותר היה לו להצטער ולא על אף אשה אחרת, ועכשיו שיש לו אותה, הוא היה צריך להיות מאושר. מיהי בכלל מיכל? איך היא יכולה להשתוות לאמא שלה שלא הייתה כמוה בעולם? איך אבא שלה בכלל חשב שמישהי יכולה למלא את מקום אמה הנהדרת? ובכלל אם מיכל הייתה מגיעה לביתם, איזה מקום היה למאמה שם?

הוא מלא עבורה את כל עולמה, היא כל כך הייתה מאושרת אתו. היא כל כך אהבה את הבית שלהם, את האווירה, את הביחד, אבל לאביה זה לא מספיק! זה כל כך פוגע, היא כל כך נסתה לשמח אותו בכל מה שיכולה הייתה, כל מעייניה היו נתונים לגרום לו שמחה, אבל הוא הוכיח לה שעם כל הדיבורים היפים היא לא באמת שווה, היא לא ממש מספיקה. הוא לא יכול להיות מאושר ממש רק אתה. והיא? כמה אושר ושמחה מלאה אותה הידיעה שיש לה אבא, הכל הייתה מוכנה לעשות למענו, גם בזמנים קודרים ומצוערים על היחסים עם בנות כתתה, לעולם תמיד הייתה שמחה עם אביה.

והוא? שמח אתה, אבל היא לא מספקת, צריכים תוספת! את אף אחד היא לא מספקת, אצל בודנר היא הייתה ילדת אומנה, תמיד סוג ב' לריקי. ועכשיו גם עם אביה, היא סוג ב', היא לא שווה מספיק.

המשך יבוא





TM פרגונים

כרטיסי ברכה מרהיבים, שבאים לפרגן, לומר תודה, לומר שאוהבים, לבקש סליחה, לאחל מזל טוב ולקלוע בדיוק למה שהשני צריך. הפרגון נפלא לתת בפני עצמו. הפרגון מדהים לצרף אותו לכל מתנה יש פרגון שמתאים לכל גיל ולכל אירוע, והפרגון ממלא את המקבל בשמחה!



סוף סוף!

הספר שכולם חיכו לו
מופיע בהמשכים



ילדי שי בהודו

פרק חמישה עשר



'חודש, זה מה שאתה מוכן להקדיש כדי למצוא את הדבר שיקר לך ביותר? חודש ימים כדי למצא את האני שלך, זה שכבר יותר מעשרים שנה אתה מתעלם ממנו?' צורת האמירה שלו גרמה לי להרגיש ממש מגוחך בשל הזמן שהקצבתי לדבר.

"וכמה זמן נראה לך שידרש לי? זרקתי את הכדור אליו.

"בחיפוש האני הזמן עומד מלכת, אין לו משמעות יותר. כל מה שחשוב זה רק מציאת העצמי, כל דבר אחר בטל לעומתו, הוא ענה לי תשובה מתחמקת.

"דוקא התשובות המתחמקות שלו, הן אלו ששבו אותי, וכך מצאתי את עצמי צועד לאחר הזקן הזה, הולך אתו ברחובות העלובים בוראנאסי, עד שהגעתי אל ביתו.

"ביתו היה שיא של פשטות, קשה לתאר בית פשוט יותר. היתה זו בקתה בנויה מכפות עצי תמר, הכפות סמוכות זו לזו, מנסות למנוע מהקור ומהחום שבחוץ לחדור פנימה. לא היו כל רהיטים בבית. בפינת החדר היתה פרושה שמיכה בלויה על הרצפה, זו שמשנה בתור מיטה. גם שולחן וכסא לא נראו בכלל בכל המקום הזה. חבל היה מתוח בקצה אחר של

"בקשתי מהזקן שיעזור לי למצוא את האני שלי," המשיך עודד בסיפורו.

"זהו תהליך ארוך, אתה בטוח שיש לך זמן לזה? אני חושב שאתה ממהר לראות עוד ועוד ועוד, אתה ממהר לברוח מהאני שלך!" אמר לי הזקן.

"נכון שהגעתי לטיול, אבל יש לי זמן, ואין לי תוכניות מיוחדות. אשמח ליחד זמן למציאת האני שלי, השבתי.

"כמה זמן היית מוכן ליחד לכך? שאל אותי הזקן, ומשום מה נדמה היה לי שיש נימה מבודחת בקולו.

"חשבתי מספר דקות על תשובה לשאלה: כמה זמן באמת הייתי מוכן ליחד לענין זה? בתחילה חשבתי לומר לו, שאני מוכן ליחד לכך שלושה ימים, לאחר מכן החלטתי שאפילו שבוע ימים אהיה מוכן 'לתרום' כדי ללמוד טכניקות מופלאות של שליטה על הרגשות של עצמי. אך משום מה נראה היה לי ששבוע ימים זה לא פרק זמן מספיק, אז בהחלטה של רגע אמרתי לו - בטוח שאני מקציב לעניין ממש זמן רב, מעל ומעבר: 'חודש ימים אני מוכן לשבת אצלך וללמוד על האני שלי!'

"צחוק קצר נשמע מכיוון הזקן, והוא אמר:



החדר ועליו תלויים עוד זוג מכנסיים וחולצה. בפינה שלישית היה מונח סיר קטן ולידו כמה אבזרים שנראו כמו כלי אכילה. מספר גחלים נראו על פני גזרי עצים שמוכנים היו לבעירה, שם היתה פינת הבישול שלו.

"האמת, שכאשר הגעתי אליו לביתו הסתכלתי על הכל כעל מין הרפתקה, משהו מענין שקורה לי, הזדמנות להכיר ממש 'מבפנים' את הודו! לא כמו תייר, אלא כמי שגר כמה ימים עם אדם הודי אמיתי. הו, יהיו לי חוויות לספר לחבר'ה מאוחר יותר... שמחתי.

"ידעתי שבשעות הערב אהיה חייב לחזור אליהם ולספר להם כי אני מבלה בבית הודי, שלא ידאגו לי בימים הקרובים. כך בעצם התנהל הטיול שלנו - כל אחד בחר לעצמו במה ירצה להעסיק את עצמו במשך היום, לפעמים היינו הולכים בקבוצה לפעמים כל אחד היה הולך לבדו. רצינו עצמאות מלאה, וגם לא להגביל זה את זה.

"לא התיחסתי לכל התקרית הזו כדבר שעשוי לשנות את חיי. לא ראיתי זאת כצומת חשוב בחיים שלי, ממש לא, לגבי זו היתה רק איזו חוויה מהנה בטיול.

"אבל הדברים התפתחו בצורה שלא חלמתי שכן תהיה.

"החיים אצל ההודי כמעט ולא עלו לי מאומה. שלמתי בעבור המזון שלי, שהיה דל ביותר, כך שמבחינה תקציבית, יכול הייתי להשאר אצלו מבלי לדאוג כלל לצד הכלכלי. ובלי שחשתי כיצד חולף לו הזמן, מצאתי פתאם את עצמי מבלה אצל ההודי ארבעה חודשים!

"ההודי היה מרוצה מאד מההתקדמות שלי, והוא זה שהמליץ לי שעלי להתקדם עוד,

עלי ללמוד יותר, ולא ממנו - מכאלו שיוכלו להעשיר אותי. אם מישהו היה אומר לי חצי שנה קודם לכן, שאני אעשה את דרכי בין הרי ההימאליה הקסומים לעבר קבוצה של נזירים שאליה הייתי אמור להצטרף, הייתי אומר שהוא הוזה!

"אבל המציאות עלתה על כל דמיון! אני, עודד הצבר, הרחוק מכל עניני דת ומיסטיקה, מצאתי את עצמי בהימאליה, משרך את רגלי לעבר הקבוצה שהזקן ההודי המליץ לי עליה. "שרשרת הרי ההימאליה היא פשוט מקסימה! בתחתיה היא עטופה בצמחיה ירוקה, ואילו ראשה עטוף בלובן השלגים, דומה לכלה העוטה היגומה לבנה. יופי בראשיתי נמצא בכל מקום. הנוף הוא קסום ומהפנט, אתה מרגיש שאתה לא יכול לשאוב לתוכך מספיק מהנוף הנפלא הזה שיד אדם עוד לא הספיקה להרוס אותו.

"הרי ההימאליה מתנשאים בין הודו לסין. רכס ההימאליה, שנמצא בגבולה הצפוני של הודו, הוא הגבוה ברכסי העולם. הרי ההימאליה אינם רכס יחיד אלא סדרה של רכסי הרים, עם עמקים הדחוקים ביניהם.

"בשל גודלה העצום של הודו - אתם יודעים - אין כמעט דמיון בין תנאי האקלים בצפון הרחוק לבין אלו שבקצה הדרומי של תת היבשת. בזמן שהחום הולך וגובר עד נקודת שיא במישורים, עדיין ממתינים תושבי ליי, שבהרי ההימאליה, להפשרת השלגים במרבית ההרים הגבוהים. השנה נחלקת שם לשלוש עונות - העונה החמה, העונה הגשומה והעונה הקרירה.

"בדרכי להרי ההימאליה הגעתי מדי פעם לארמונות ומבצרים. בהודו יש שפע מהם. ימים שלמים צעדתי בדרך המהממת הזו,



בדרך להימאליה, כאשר הנופים מתחלפים מדי פעם. הגעתי לאזורים מושלגים, שם בוססתי בשלג שהגיע עד לברכי ובקושי יכולתי לצעוד. הגעתי גם לנופים אחרים. בכולם הייתי קרוב אל הטבע, כאילו התאחדתי עם כל הבריאה, זו היתה חוויה שקשה להביע אותה במילים.

"ובסוף הגעתי לסוף העולם. כך הרגשתי ששם אני נמצא, ממש בסוף העולם. הגעתי אל מחוז חפצי. הנזירים התגוררו בתוך אוהלים, מסביבם הרים והם בתווך. המקום היה מבודד לחלוטין, רגל אדם שאינה שייכת למקום לא דרכה בו.

"אוהל אחד היה האוהל המרכזי, שם הם ביצעו את הפולחנים שלהם. האוהל היה מואר

בעשרות רבות של נרות שמן. מחצלת פרושה היתה על הרצפה, ועל הקירות נתלו קישוטים שונים. המקום לא שידר פשטות, היתה שם אווירה שונה לחלוטין מאשר אצל אותו זקן ששלח אותי. נראה היה שהנזירים כלל לא מסגפים את עצמם.

"הנזירים כולם היו גלוחי ראש, לבושים גלימות לבנות. רובם לא דברו אנגלית, או שלא טרחו להראות לי שהם יכולים לתקשר אתי, ולא היה לי כל קשר אתם. ראש המנזר דבר אנגלית שוטפת, והוא קבל אותי למקום.

"היה שם אוהל מרוחק משאר האוהלים, ולשם לא הורשיתי להיכנס. באחד הימים יצאתי לטייל, ורגלי נשאו אותי לכיוון אותו אוהל, לפתע, כאילו משום-מקום צצו לידי שני נזירים, לקחו את ידי בידיהם, ובלי אומר ודברים הצביעו בידם לכיוון ההפוך. והמסר היה ברור ביותר: אל לי להתקרב לאותו אוהל. סקרנותי התעוררה - מה יש שם, באוהל הזה? מספר פעמים נוספות ניסיתי ללכת לכיוון אותו אוהל, אך בכל פעם, צצו נזירים בדרכי ולא אפשרו לי את הדבר.

"הפסקתי את נסיונותי להגיע לאותו אוהל והתרכזתי בלימודים. הייתי צמא ללמוד עוד ועוד, וראש המנזר בחר באחד הנזירים להיות הממונה עלי, ללמד אותי ולהסביר לי את כל אשר עלי לדעת. נסחפתי עם הלימודים, לרגע לא עצרתי את עצמי לבדוק, האם הדברים מתיישבים על שכלי או לא. היתה שם אווירה, כזו שנשאבתי לתוכה, והיא עטפה אותי, ופשוט מלאתי אחר כל ההוראות שקבלתי.

"חייתי שם כחצי שנה, התרגלתי לשקט, למיעוט הדבור ולהתכנסות בתוך עצמי."

המשך יבוא



2

הצפרדע הירוקה

הינולדו לי פופו



מנוחה בקרמן

פרק חמישי

מלי באה לעזור לי לחפש, אבל
למרות שחפשנו עוד ועוד פעמים,
לא מצאנו לא את שקית הנילון ולא
את הכסף. מה יהיה עכשו? מאיפה
אני אשלים את הכסף?

בגללי לא קונים עכשו מיקסר
לאמא שלי, ועכשו הכסף נעלם ומי
יודע מה עוד לא יוכלו לקנות בבית
שלנו בגלל שאני אהיה חייבת את
הכסף.

"לכסף אין רגלים והוא לא הולך
לטייל," אמרתי למלי. "אני בטוחה
שלא פתחתי את הכיס של התיק,
אני בטוחה במליון אחוזים שלא
פתחתי. בשביל מה שאפתח?
כל הממתקים היו בתוך התיק
ולא בכיס, ולא היתה שם כלום חוץ
מהכסף, אז לא היתה לי בשביל מה
לפתח אותו, מישוהו גנב לי את
הכסף!"

"אולי שלממת למורה בבקר ושכחת מזה?" שאלה מלי. המון פעמים אני שוכחת כל מיני דברים שעשיתי אז אולי באמת שכחתי וכבר שלממתי?
"אבל היינו ביחד כל הזמן, יצאנו ביחד מהבית, ואת היית אתי כל היום, אז אם הייתי משלממת היית רואה את זה," אמרתי למלי.
"אני לא ראיתי שלממת, אבל אולי גם אני לא זוכרת, אז בואי נשאל את המורה," היא הציעה.
איזה בושות, ללכת ולשאל שאלה כזו את המורה! היא תסתכל עלי כאלו ונפלתי מהירח! היא תחשב שילדה כזו מפצרת היא עוד לא פגשה בעולם, אחת שלא יודעת אם היא שלמה או לא שלמה? תכף אני

אשאל אם זכרתי לחבר את הראש לכתפים, אולי הראש עדין בבית שלי?
"אני לא הולכת!" אמרתי למלי.
"אז מה תעשי? ואם שלממת כבר?" טענה מלי.
מלי באה אתי למזכירות, נגשתי לשלחן שהמורה שלי ישבה לידו ושאלתי אותה: "המורה, רשום שאני שלממתי?"
המורה הסתכלה ביומן ואמרה: "את בטוחה ששלממת לי כבר? כי כאן ביומן לא מצין ששלממת."
"אני לא בטוחה," אמרתי לה. "אני זוכרת שלא שלממתי, אבל עכשו כשרציתי להוציא את הכסף מהתיק

אני רואה שאין את הכסף, אז חשבתי שאולי שכחתי שלממתי."
"אני לא זוכרת שלממת, וגם ביומן לא כתוב שלממת, וגם את חושבת שלא שלממת, אז פנראה שלא שלממת." אמרה המורה "אבל ליתר בטחון אני אספור את כל הכספים שיש לי ואראה אם זה תואם למה שכתוב ביומן."
מלי ואני חפינו עד שהמורה תגמור לספור את כל הכסף, הנה שם המון כסף וגם המון המחאות. המורה ספרה שלוש פעמים ואחר כך אמרה לנו: "אני מצטערת דבי, אבל לא שלממת!"



בין השורות



אוצר קטנטן

האם בזה שהקראנו את הסיפור יצאנו את חובתנו

כהקניית ידע וערכים לילד? כמובן שתלוי מה מקריאים לו. סיפור שהוא טוב, סיפור שהוא בונה אישיות, חייב להיות סיפור שבין שורותיו מסתתרים מסרים רבים, שעל האם לתרגל עם הילדים איך לשלות אותם.

סיפור שבין שורותיו הוא ריק מתוכן, הוא דומה יותר לרשימת מכולת, מאשר לסיפור איכותי, כי סיפור טוב, ולא משנה לאיזה גיל, הוא סיפור שמקופלים בתוכו הרבה מאד תובנות עמוקות אשר לא נאמרות בסיפור. אפשר לדלות אותם מניתוח המצבים, מהסתכלות מעמיקה בתמונות, ובהבנת העלילה מעבר למה שסופר.

אני גדול

קנאה בין אחים

'הגדול' מקנא בתינוק. החדש מקבל את כל תשומת הלב, ונראה לו שעדיף לעשות מה שעושה התינוק, נתחיל

לזחול במקום ללכת, נשתה מבקבוק נבקש טיטול נבקש מוצץ.

איך נתמודד עם הקנאה הזו? איך נגרום לכך שהגדול לא יכנס לרגרסיה וירצה

לחקות את התינוק?

אני מצאתי שאפקטיבי ביותר זה להראות לגדול כמה החיים שלו טובים ונפלאים לעומת זה של התינוק. דווקא בכל הדברים שהוא יכול היה לרצות לקנא בו, הוא צריך לגלות שבעצם רחמנות על התינוק, והוא כגדול יכול להנות מהחיים בגלל המסוגלות שלו לעשות דברים שהתינוק עדיין לא מסוגל לעשות. הוא לומד לרחם על התינוק, ולצפות שבעזרת השם גם התינוק יגדל.

ברגע שהוא מרגיש ברמזל עם היכולות שלו, ומבין שהציפיה של הקטן הוא להיות כמוהו, אז ממילא בוודאי שאין לו במה לקנא בו. כאשר מרחמים לא מקנאים.

בספר 'אני גדול' מסדרת אוצר קטנטן, הבאתי את הגדול מאושר שהוא כבר גדול, ומסוגל לעשות כל כך הרבה דברים שהתינוק עדיין לא מסוגל.

הוא גדול יודע לשתוך

מכוס, הקטן החמוד יודע לשתות רק מבקבוק.

הוא גדול אפילו ארטיק מלקק, ולתינוק יש מוצץ שהוא לא טעים ולא יפה.

הוא גדול ויודע לרוץ, התינוק מסכן יושב רק בעגלה.

הוא גדול ויש לו סיר, והתינוק מסכן עם הטיטול הרטוב.

הוא גדול וישן במיטה לבדו, והתינוק בוכה כל הזמן ומבקש את אמא.



לצעירי הצאן



מתוך הספר - 'אני גדול'

אחי הוא תינוק, יש לו מוצץ בפה,
זה לא טעים, וגם לא זפה!



אני גדול,
יש לי
ארטיק ביד,
קר וטעים!
אני מלקק
לבד.



אחי הוא תינוק, יושב בַּעֲגָלָה
וקצת מצטער...



אני גדול,
יודע
לרוץ
מהר.



אני גדול, שותה מכוס
מחזיק חזק, יכול לתפס.
אחי הוא תינוק, קטן וקמור,
יכול לשחות רק מבקבוק.



קִשָּׁבָא אֵלַי חֵבֵר,
אֲנִי מְשַׁתֵּף אוֹתוֹ וּמְנַתֵּר.
תִּכְרֵף גַּם אֶחָי יִהְיֶה גָּדוֹל,
לְעֲשׂוֹת כְּמוֹנֵי יוֹכֵל הַכֵּל.

אֶת אֶחָי הַתִּינוֹק
אֲנִי מְאֹד
אוֹהֵב,
שׁוֹמֵר עָלָיו
שֶׁלֹּא יִהְיֶה
לוֹ כּוֹאֵב.



אֲנִי נָקִי, זֶה נִפְלָא ! כֵּן, כֵּן !
הַתִּינוֹק רָטֵב, מִמֶּשׁ מְסֻכֵּן.



אֲנִי גָּדוֹל,
יֵשׁ לִי סִיר
חֲמוּד.
אֶחָי הוּא
תִּינוֹק,
לְחַתוֹל צְמוּד.



מתוך הספר - 'אני גדול'



אֶחָי הוּא תִּינוֹק,
בוֹכָה : 'אֵמָא,
בוֹאֵי לְיָדַי'.



אֲנִי גָּדוֹל,
יֵשׁ בַּמֶּטֶה לְבִדִּי.





מיקאפ
גם ספר גם קומיקס

סקרנות

כתבה: מנוחה בקרמן
ציירה: שולמית אליהו



שָׁלוֹם גְּבֵרֶת דָּאָרְפֹר.
חֲלָקוּ הַיּוֹם פְּרוֹת בַּיִת דִּין,
יֵשׁ לָכֶם צֶרֶף?



לְמַחֲרָת



שָׁלוֹם אָדוֹן דָּאָרְפֹר,
שָׁמַעְתָּ עַל חֲלָקַת הַבְּגָדִים
שֶׁל 'אֹהֶל גִּישָׁה'?

תּוֹדָה!



תְּמִיד צְרִיכִים לְהִיּוֹת
עֲרֻנָּיִם לְאֲרָכִים שֶׁל
אֲנָשִׁים וְלַעֲזוֹר בְּלִי לְבַיִשׁ



הַסֵּנְדָּלִים שֶׁל
נוֹנִי קְרוּעִים



הַפִּסְקָת עֲצוּר.
נָדָב שֶׁם לֵב שְׁלֹנְגִי דָּאָרְפֹר
יֵשׁ בָּךְ פְּרוֹסֶת לֶחֶם בְּלִי
כָּלוּם. נָדָב עוֹשֶׂה אֶת עֲצוּוֹ
שֶׁלֹּא שֶׁם לֵב.



יֵשׁ!
יֵשׁ לִי בְּעֵיִן



מִסָּפֵן נוֹנִי
אִיךָ אוֹכֵל לַעֲזוֹר לוֹ
בְּלִי לְבַיִשׁ?



יָפֵה גָּאֵד שְׁשָׁמֶת לֵב
שְׁצְרִיכִים לַעֲזוֹר, וְסִפְרָתְךָ בָּךְ
לִי עַל זֶה. בְּעֵזְבֶת הַשֶּׁם נִמְצָא
דְּרָף לַעֲזוֹר לָהֶם



מִסְפֵּר לְאִפָּא בְּסוּד

